Ч. 39. Львів, четвер 6. квітня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 700 М.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 40 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоги 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Віже прийшов другий, давно очиданий транспорт!
весняні і літні ОДЯГИ
МУЖЕСЬКІ І ДІТОЧІ, ОДНОСТРОЇ ДЛЯ УЧЕНИКІВ. — ВЕЛИКИЙ ВИБІР! — ДОБІРНИЙ ХІХ. — — ТОВАР. — — 1—2
Для кооператив і складів гуртовіцни
С-на, ПОЛОТНО" З. Моровича 20

Львів, 5. квітня 1922.

Закарпатська Україна і Союз Народів.

24. марта зібралася в Парижі Рада Союза Народів на надзвичайній сесії. Головною причиною скликання сесії є очеркнення ролі, яку Союз Народів може відіграти на ґенуенській конференції. Тому можна сумніватися, чи вспіє зайнятися справою національних меншостей. Якщо цею справою зайнялася би, так порушено би — як подає кореспондент „Курієра Познаньск-ого" п. Смоґоржевскі квестію автономії Закарпатської України в рамах Чехословаччини. В цій справі жде на затвердження Ради рапорт, приготований Іманом, Імперіялім і Ішіїм. Мирова Конференція признала Закарпатську Україну Чехословаччині, а арт. 81-ший версайського договору говорить, що „Німеччина визнає повну незалежність Чехословацької Держави, яка обіймає також автономічну область Українців на південь від Карпат".

Далекосяглість політична признання цеї країни Чехам велика, бо Закарпатська Україна продовжує Чехословаччину о 120 км. на Схід, створює спільну границю чесько-румунську, та отвирає перспективи на безпосереднє получення зі Сходом.

Мирова конференція признала Чехам Закарпатську Україну під умовою, що цей край дістане в рамах Чехословаччини автономію.

Характер цеї автономії накинений трактатом про національні меншости, який підписали Карло Крамарж і Е. Бенеш з представниками Головних Союзних Держав в Сан Жермен дня 10. вересня 1919 році.

Цей трактат має три розділи і числить 21 артикулів. Перший розділ посвячений меншостям взагалі, а німецьким з окрема; другий розділ Закарпатським Українцям, а третий — постановам господарським.

Наведемо 5 артикулів другого розділу:

Арт. 10. Чехословаччина зобовязується зорґанізувати край Закарпатських Українців, — в границях означених Головними Державами Союзними і Заприязненими — яко автономічну одиницю внутрі Чехословацької Держави, якій буде надана якнайширша автономія, згідно з цілістю Чехословацької Держави.

Арт. 11. Краєви Закарпатських Українців наданий буде автономічний сойм. Цей сойм буде виконувати виконну власть в области мови, освіти, релігії і місцевої адміністрації, та у всіх инших справах, які закони Чехословацької Держави йому повірять. Ґубернатор краю Закарпатських Українців буде іменований президентом Чехословацької Републики і буде відповідальний перед українським соймом.

Арт. 12. Чехословаччина годиться, щоби урядовці краю Закарпатських Українців були виб рні, о скільки це можливе між мешканцями сього краю.

Арт. 13. Чехословаччина запевняє краєви Закарпатських Українців справедливе представництво в Законодатнім Зібранню Чехословацької Републики, до якого цей край буде висилати послів, вибраних на основі конституції Чехословацької Держави. Одначе ці посли не будуть мати в чехословацькім соймі права голосувати в тих справах законодатних, які повірено українському соймов .

Арт. 14. Чехословаччина годиться, щоби постанови I. і II. розділу — в степені, в якій відносяться до осіб, приналежних до меншостей расових, релігійних, чи язикових — творили зобовязання о міжнароднім характері, оставали під ґваранцією Союза Народів. Їх не можна зменшити без згоди більшости Ради Союза Народів. Зєдинені Держави, Британська Імперія, Франція, Італія і Японія зобовязуються не відмовити своєї згоди на всякі зміни наведених артикулів, на які у відповідній формі згодила ся Рада Союза Народів. Чехословаччина годиться, щоби кождий член Ради Союза Народів мав право знернути увагу Ради на всяке нарушення чи небезпеку нарушення якогонебудь зобовязання, що відно иться до прав меншостей, та що Рада буде поступати в такий спосіб і давати такі вказівки, які в даній хвилі будуть здаватися їй відповідними і доцільними. Чехословаччина годиться крім сього, що на випадок ріжниці думок в справах правних чи фактичних, які відносяться до наведених артикулів — поміж чехословацьким правительством і якоюнебудь з великих держав, членом Ради Союза Народів, ця ріжниця буде уважатися за непорозуміння о характері міжнароднім, по думці арт. 14. договору про Союз Народів. Чехословацьке правительство годиться, щоби всякі непорозуміння того рода, коли друга сторона сього зажадає, переказувано Постійному Трибуналови Міжнародньої Справедливости. Постанова Постійного Трибуналу буде невідклична і буде мати ту саму вартість, що й децизія на основі арт. 13. договору.

10. вересня 1921 р. закарпатські Українці вислали до Союза Народів петицію, в якій скаржилися, що чехословацьке правительство ще досі не признало автономії Закарпатській Україні. до чого зобовязане на основі артикулів 10—13 договору про меншости з 10. вересня 1919 р.

Автори петиції зазначили, що й инші артикули сього договору, які відносяться до прав меншостей взагалі, не шанується з боку чеських властей.

Ґенеральний Секретаріят Союза Народів цю скаргу подав до відома праському правительству, яке відповіло на неї нотою з д. 18. листопада м. р. В ноті доказується, що під правним оглядом Чехословаччина свої зобовязання вповні виповнила, бо постанови договору включено до її конституції. Нота чеська протестує проти закидів української петиції, твердить, що чехословацьке правительство заховується льояльно і згідно зі своїми міжнародніми зобовязаннями супроти закарпатських Українців, одначе додає, що постанови II-го розділу договору про меншости можуть бути тільки постепенно впроваджувані в життя, в міру зросту освіти між населенням Закарпатської України і зросту місцевих кадрів урядовців.

Тому, що по думці постанови Ради Союза Народів з 25. падолиста 1920 р. всі скарги, які відносяться до нарушення договорів про меншости, повинні бути досліджені комітетом, зложеним з предсідника Ради Союза і двох її членів, д. 14. січня с. р. Іманс (Бельгія), теперішний предсідник, маркіз Імперіялі (Італія) і віцеграф Іші (Японія), члени Ради, провірили петицію закарпатських Українців і відповідь чехословалького правительства, а опісля зредаґували рапорт, який має затвердити Рада Союза.

В рапорті Іманс, Імперіялі та Іші висловлюють надію, що чехословацьке правительство уконституує внедовзі Закарпатську Україну, як автономічну область і буде постійно інформувати Раду Союза про свої постанови в тій цілі.

Мала антанта й ґенуенська конференція.

Відень, 1. квітня 1922.

[illegible] „Громадськім Вістнику" ч. 18. з 10. марта с. р. ми обговорили досить докладно подорож д-ра Бенеша до Парижа й Льондону, в звязи з майбутньою конференцією в Генуї. Там ми підкреслили неґативний вислід його заходів в справі деяких домагань бльоку держав малої Антанти відносно ґенуенської конференції.

Всеж таки з тим бльоком, великі держави числяться, з окрема з її творцем д-ром Бенешем. Тому подамо сим разом влучну характеристику того бльоку, яку подає один дипльомат, знавець теперішніх відносин в Середущій Европі. Голос сей дасть спромогу нашій публиці зорієнтуватися бодай загально в ролі, яка мала би припасти малій Антанті в Генуї *).

Згаданий дипльомат заявив: „За десять день збирається ґенуенська конференція. На ній виступить по раз перший мала Антанта з її спільною лінією закордонної політики. Її духовий автор, д-р Бенеш, доложив всякого старання, щоби поїздкою до Парижа і Льондону — їзда до Риму в характеристичний спосіб не відбулася — як рівнож білгородською передконференцією надати малій Антанті внутрішньої одноцільности. так що нині можна вже напевно сконстатувати, що на ґенуенській конференції бльок малої Антанти буде грати не маловажну ролю, і що тому є добре вже тепер обзнайомитися з поглядами й цілями того, по її власним бажанням, сього великодержавного тіла, рівноправного з иншими великодержавами.

„Дві течії, видні на перший погляд, опановують в подвійнім напрямі се угруповання держав. Югославія й Румунія є в першій мірі рільничими краями, і ті балканські аграрні краї не відчувають так безпосередно потреби господарської відбудови Европи, як промислова Чехословаччина. Тому інтерес господарської допомоги нинішній совітській Росії для обох сих аграрних країн, далеко менший як голодній на збут індустрійної чехословацької держави. І справді Румунія та Югославія з чисто внутрішніх, отже політичних причин, є під сю пору ще проти зносин з червоною Москвою, міжтим коли Чехословаччина з економічних причин шукає таких зносин і справді мусить їх шукати.

*) Звертаємо увагу на інтервю з д-ра Бенеша кореспондентом Tompsou-ом в „Neue Freue Presse" ч. 20.682 з 28. марта с. р. та в „Philadelphia Public Ledger", в якім він обговорює ту саму справу.

Пр. 95|22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник" ч. 34. з дня 31. марта 1922. в артикулі під наголовком „Habemus daninam" в уступах, обіймаючих сему зворотку зачинаючуся від слів „Ще не все" і осьму зворотку до (12) дванайцятої т. є від слів „Бо від Польщі" аж до слів „Подумай лиш, подумай" містить в собі єство злочину з § 65а) кар. зак. узнав доконану в дни 30. марта 1922. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862. Д. п. д. № 6. ех 1863 а іменно засудженнє за переступство на гривну до 400 Мкп. — Львів, дня 31. марта 1922.
(Підпис нечиткий).

„Сі внутрішні суперечности в малій Антанті зарисувалися вже виразно підчас їзди д-ра Бенеша до Парижа і Льондону. Бо коли він в Парижі з Поанкаре говорив про чисто політичні справи, то в Льондоні інтересував він Льойда Джорджа економічнними справами. Головне політичне питання, як для Чехословаччини, так і для Югославії, є оконечне усунення можливости відновлення монархізму на Угорщині і перешкодження, щоби не відновилася розторощена дунайська монархія. Як зручний дипльомат, д-р Бенеш пізнав важке положення ізольованої Франції в Ґенуї, і треба майже за певне приняти, що Бенеш ще перед виїздом до Парижа, вже в Празі, мав запевнення від Поанкаре, що політика Франції не допустить ніколи Габсбурґа до Угорщини, і що Франція не має ніяких плянів що до нової дунайської конфедерації. А що рука руку миє, то як відплата за французькі приречення, з боку малої Антанти була запорука малої Антанти що до політичного попертя Франції в Ґенуї.

„Та д-р Бенеш був також в Льондоні і тут старався він зазначити великі економічні інтереси Чехословаччини. Здається, що д-р Бенеш не говорив в Льондоні про політику. Він захвалював загально тільки потребу єдности в таборі Антанти і вказав опісля зручно особливо на великі ринки збуту, котрі „зєдинений середно-европейський бльок“ дає для анґлійської індустрії. Бенеш сказав дальше, що російського ринку не можна полишати виключно Німеччині, бо тоді німецька індустрія стала би надзвичайно могуча, і що тому для Анґлії було би розумно, щоб і Чехословаччина брала участь в російськім інтересі.

„Деякі білгородські ґазети вже від довшого часу дивляться на д-ра Бенеша з недовірям, тому що він все більше випереджує Николу Пашіча у світовій політиці, а инші білгородські часописи хвалять знову Бенеша, бо він зумів держави малої Антанти втягнути до великої міжнародньої гри. Бенеш є для сеї преси політичним і дипльоматичним чародієм. Але сильний натиск ви творює реакцію. І не треба дивуватися, що в опозиційнім таборі малої Антанти панує обурення, та що домагаються „відвороту від французької політики насильства“ а звороту до плянів відбудови Льойда Джорджа. В Ґенуї — так кажуть опозиційні полуднево славянські політики — треба буде залишити дотеперішню дорогу „політики забору“ і треба буде шукати і знайти нові дороги до европейського порозуміння. Се є на разі голоси в пустині, але вони побільшуються і треба тільки побажати, щоби вони в ґенуенськім дні були досить могучими, аби тактичному союзови Франції з малою Антантою відняти всяке вістря проти Анґлії, котра очевидно старається в питанню німецьких репарацій заняти розумну середину“. Але дійсне уздоровлення народнього господарства — додамо від себе — може наступити тільки на підставі загального европейського господарського мира, а сей неможливий на Сході Европи, поки в сусідстві малої Антанти заваджає невирішена східно-галицька проблєма. В Ґенуї д-р Бенеш буде мати нагоду доказати, чи справді розуміт він світову політику“.

ВЕЛИКОДНЕ ЧИСЛО

одержать лише ті Вп. Передплатники, що не залягають з передплатою за квітень ц. р.

Останній Габсбурський монарх.

В невідомій майже нікому місцевости Фунчаль на далекім острові Мадейрі серед Атлянтійського океану помер дня 1. квітня ц. р. бувший австрійський цісар і до останнього часу леґітимістичний угорський король Карло. Помер на вигнанню один з Габсбурґів, що засідав в останнє на троні великої і колись могутньої держави, покликаний історичною долею до трагічної ролі її гробокопателя. Йому судилось довершити останній акт великої траґедії, яку переживала одна з найбільших колись держав, відомих в історії з того, що сонце в ній ніколи не заходило.

Монархом став покійний Карло серед найбільш несприятливих обставин. Перш усього він ранійше і не думав станути на чолі австрійської держави і виховувався як многі инші австрійські архикнязі як кандидат до військової служби. — Студіював ґімназію, університет і військові відомости, — щоб зробити звичайну військову карієру, стати австрійським ґенералом то-що. Обставини хотіли, що він став наслідником престола, спершу в другій а потім нагло в першій лінії. Обставини зложились так, що він нагло став і монархом, але тоді, коли держава ослаблена воєнними ударами і вичерпана довгою воєнною кампанією, находилась над берегом пропасти. Армія, зложена з мозаїки народів, що завдяки національним аспіраціям не все погоджувались на точці австрійської державної ідеї і являлись дуже непевною опорою молодого монарха, в додатку цілковита підчиненість австрійського ґенерального штабу німецькій начальній команді — все те настроювало його не дуже рожево і він не будучи сам войовничої вдачі, рад був покінчити в якийнебудь спосіб з тяжкою війною і старався навіть наблизитись до антанти. Одначе події мусіли розвиватися дальше по волі німецького ґенерально о штабу і Карло діждався хвилі, коли австрійська держава опинилась в другій половині 1918 р. в безвихідним положенню.

Почався нестримний розвал італійського фронту, обсадженого головно австрійською армією, а в слід за тим почала тріщати ціла будівля австрійської держави. Право самоозначення народів, видвигнене президентом Зєдинених Держав, Вільзоном і революційна течія, що доходила з Росії, викликали великі психічні переміни навіть у тих народів, що хотіли до кінця остатись льояльними супроти Австрії.

Бачучи розклад своєї армії і неминучий упадок держави, цісар Карло рішився ратувати ситуацію маніфестом з 16. жовтня, яким заповів перетворення Австрії (без Угорщини) в союз національних держав. Австрія — сказано тоді — по волі своїх народів має статися союзною державою, в якій кожде племя, на области, котру воно заселює, творить свій власний державний організм. Тимчасове заступництво інтересів поодиноких народів передано в руки національних рад, створених з послів до державної ради кождої нації. По думці австрійського уряду мали бути створені чотири союзні національні держави: німецько австрійська, чеська, полуднево-славянська і українська. Полякам лишено волю — полишитись при Австрії, або утворити на польській етнографічній території власну державу.

Ця остання проба ратунку Австрії, як відомо, не повелася. Під впливом заграничних чинників та більших національних аспірацій, чим це передбачував австрійський уряд, події поплили скорим темпом в инших напрямах і сталося те, що мусіло статись — Австрія розвалилась і цісар та король Карло втратив свій престол...

Так зійшла з овиду габсбурська династія, якої краї війшли в склад нових т. зв. наслідних держав. Навіть маленька, окроєна Австрія перемінилась в републику, що заборонила членам габсбурської родини перебувати на своїй території. Ексцісар Карло по волі побідних держав мусів переселитись на вигнання до Швайцарії. Томущо леґітимістична партія на Угорщині, зложена з мадярських маґнатів, все ще піддержує його права до угорської корони, Карло двічи пробував осісти бодай на угорськім престолі, вибираючись туди послідний раз аж літаком. Одначе воля побідних і наслідних держав спаралізувала його заходи і щоби мати з ним раз спокій, осадила його на вигнанню серед Атлянтійського океану, де й постигла його смерть.

Як людина б. цісар Карло був симпатичної вдачі, хоча не без наклонів і прогріхів, питомих зрештою членам старого, пережитого габсбурського роду. Його лагідність і добродушність пізнали також мешканці нашого Покуття, коли то в 1912 р. б. архикнязь Карло служив при драґонах в ранзі камітана в Коломиї.

Останній цісар Австрії помер в молодім віці, проживши 34 роки. Осиротив жінку Зиту, відому також нашому громадянству, і 7 дітий, з котрих найстарший Отто має 9 літ. Йогож проголосила тепер угорським королем мадярська леґітимістична партія.

Велика Україна.

І знову буде голод!

(Від нашого кореспондента.)

Большевицька влада не справилась з голодом на Україні, хоч для того були всі засоби, бо й селянство охоче давало жертву на голодних без огляду на кляси й національности і бажало допомогти голодуючому люду. Було зерно, багато хліба — але воно гнило у

ЙОГАН ҐОТЛІБ ФІХТЕ. 31)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

(Продовження.)

Коли таким чином в народі духова освіта та життя йдуть кожде для себе своєю дорогою, то само собою виходить, що верстви, які не мають доступу до освіти і до яких навіть, як в живім народі, не можуть доходити плоди тої освіти, остаються далеко позаду від освічених верстов і являються неначе иншого типу людьми, які основно що до своїх духових сил і самим вже походженням ріжняться від перших; що тому освічені верстви не виявляють ніякої дійсно любовної прихильности до них та не мають ніякої охоти їм основно помогти, бо вони власне придержуються тої думки, що їм, задля основної нерівности, не можна помогти, і що освічені виявляють радше охоту їх уживати такими, якими вони є, і такими розпоряджати. І сей наслідок мертвоти мови можна на початку розвою нового народа ослабити при помочі людяної релігії, і коли вищі верстви не мають своїх окремих цілей, в дальшім одначе розвою те зневажання народу стає що раз більше явним та жорстоким. До тої загальної причини вивисшування себе та панськости освічених верств, долучилася ще й спеціяльна причина, якої тут не можна поминути, бо вона навіть на Німців мала широкий вплив. А саме Римляне, що з початку перед Греками, зовсім свобідно повторюючи за ними, називали себе варварами, а свою власну мову варварською*), перенесли опісля ту на себе взяту назву, на инших, і знайшли у Ґерманців те саме чистосердечне довіря, яке у них самих недавно знайшли Греки. Ґерманці думали, що не зможуть инакше позбутися варварства, як не стануть Римлянами. Ті, що поселилися на колишній римській землі, ставали ними по всій своїй змозі. В їх уяві одначе слово варварський набрало дуже скоро побічного значіння, простакуватий, вульґарний, тумановатий, а таким чином все римське стало в противенстві до того всього рівнозначне з панським. Воно доходить аж до загальних і окремих прикмет їх язиків, і коли йшли старання про розумне та свідоме образовання мови, то вони змагали до того, аби викидати всі ґерманські корені і творити слова з римських коренів, і витворити таким чином романцу, як двірську та освічену мову; а що до окремих прикмет, то при однаковім значінню двох слів, майже без виїмку слово від ґерманського пня має значіння чогось нешляхотного та злого, слово одначе з римського пня має значіння чогось шляхотнійшого та більше панського.

І, неначе се мало би бути основною проказою цілого ґерманського пня, воно робить напади і на матірний край Німців, о скільки висока повага не дає проти того зброї. І для нашого вуха дуже легко стає римський звук панським, і для нашого ока являється римський звичай шляхотнійшим, напроти того німецький простим; а що ми не мали щастя того всього дістити з першої руки, то зовсім вдоволені, що дістаємо з другої руки, за посередництвом нових Римляи.

(Продовження буде.)

*) І про більшу або меншу милозвучність мови не можна, на мою думку, рішати на основі безпосередного враження, яке залежить від багатьох припадків, а треба і в такому осуді йти до певних основних думок. З того погляду треба би поняти заслугу якоїсь мови без сумніву в тім, що вона насамперед вичерпала здібність людських знарядів мови і обширно їх представила, опісля, що вона поодинокі їх звуки сплітає разом в природну та відповідну цілість. З того вже виходить, що нації, які лише на пів і односторонно образують свої знаряди мови, та поминають певні звуки та склади, подаючи за причину їх трудність та неприємний звук, і для яких може бути милозвучним лише те найбільше, що вони привикли чути та говорити, не мають голосу при такім досліді.

Який з того погляду, після тих вищих основних правил, вийде осуд про німецьку мову, се нехай тут останеться нерішеним. Саму римську матірну мову виговорюють всі ново европейські нації після тої самої власної вимови, і до її правдивої вимови не можна би так легко дійти. Після того лишається ще лише питання, чи дійсно супроти новолатинських язиків німецький язик звучить так погано, твердо та шорстко, як дехто схильний думати.

Поки колись те питання буде основно рішене, хочу бодай тимчасом висснити з ідки така схильність б ретьcя у чужоземців, а навіть у Німців, навіть коли вони вільні від любови та ненависти. Неосвічений ще нарід, в дуже живою силою уяви, при великій дитячости ума та без всякої національної зарозумілости (Ґерманці були такими, бачиться, у всім) чує потяг до далекости та бачать радо в тих далеких краях та островах предмети своїх бажань та всі чудеса, про які мріє. Розвивається в ньому романтичний змисл, слово пояснюється само собою і відповіднійшим його не можна би утворити). Звуки і тени з тих сторін ударяють отже на той змисл і будять його цілий пахочий світ, і тому вони подобаються. В сьому причина, що наші земляки, що виманд ували, так легко примінювали свою рідну мову на чужу, і що ще тепер ті тони видаються такими чудовими для нас, їх дуже далекуватими

большевиків, бо комісодержаве не розуміється на народному господарству і не знає, як підійти до його. Від того цілі гори зерна закинутого в засіки, що не були нічим покриті. Тяжко дивитися на це народне добро, що так його понівечено. Багато таких „гнилих гір" на Україні

Хоч большевики хваляться, що з України вони стягли більш як 60 міл. пудів продналогу — та то лишень на папері. В „гнилих горах" загинула його майже третина. Здавалось, що коли не справилися большевики з голодом в цьому році, то життя навчить як оминути його в наступному. Одначе так не сталося. Не стану наводити багато прикладів, зупинюся тільки на нещасній Запоріжській губернії.

Не дивлючись на те, що большевики відцуралися Запоріжжя, населення його ще в осени сяк так засіяло 160.000 десятин озимини: Гуляйпольський повіт засіяв — 50.000 десят. (найбільш голодний), Бердянський — 25.000 десят., Мелітопольський — 30.000 дес.; решту Запоріжський та В. Токманський. Та цю працю вже навістила біда— страшним вітром всі озимини вивітрено й виморозено, бо снігу там як раз в цей час не було.

І тут і виявилась вся безпорадність большевиків. Населення вимирає від голоду — допомоги нема. Хоч би дали можливість обробити під ярину тим, хто випадково зістанеться цілим. Що не роблять большевики?

Вони асигнували на папері для засіву 1.750.000 пудів зерна (17·5 проц. потрібної кількости) і отверто тепер заявили, що навряд Запоріжжя одержить цю норму. А між тим про Запоріжжя самі большевики пишуть: „Перспективи на ярину самі невідрадні. Для засіву треба було мати 10.000.000 пудів ярини, а в цілому Запоріжжі місцевого зерна не залишилося зовсім" (Вісти ч. 40).

Отож і виходить, що на Україні большевики роблять це свідомо, щоб потім на руїнах українського господарства дати можливість Москалям кольоністам обробляти українську землю.

Цифри і факти.

Большевицьке господарування на Запоріжжу дало такі наслідки: „Загинуло худоби що найменше 75 проц., коней немає. З 4 міліонів голів скота залишилося на Запоріжжу не більше 50 тис., останні надії населення покладає на тяглову силу коров" („Вісти").

Газета отверто заявляє: „Треба зазначити, що загалом на місці панує стан загального пригнічення, якогось зачумлення. 12 волостей Гуляйпольського повіту зараз в стані загального вимирання".

Не додає тільки газета, що це зачумлення й голод принесли теперішні господарі В. України,

На Лівобережу.

„Курєр Варшавскі" з 1. с. м. містить листа польського конзуля у Харкові до Товариства помочі Полякам у Східній Україні, в якім м. и. пишеться:

„Маю вісти з останніх днів з Катеринослава, Ростова, Херсону, Одеси і Криму, від яких волося на голові встає. Людоїдство повтаряється шораз частійше; не є це тільки верзії, тільки факти, подані наочними свідками. Подають, що всюди організуються банди, які нападають на людей, головнож на дітей, мордують їх і опісля продають на базарі, або їдять. Що дня мруть з голоду цілі ряди осіб, так що фірами звозиться трупів з вулиці. На вулицях гризуть пси догоряючі людські тіла. Словом — все те, що тут діється, головно в деяких місцевостях, переходить уяву. Люде втікають перед голодом, як перед заразою".

Повстанці на Чернигівщині.

По донесенням „Вістей" на Чернигівщині в 1921 році оперували такі повстанчі загони: в Глухівському повіті — загон Артамонова й Маслова, на Городенщині — Галаки; крім того була сила дрібних загонів. У квітні місяці на півдні губернії прийшов махнівський загон під командою Щуся. Повстанці за цей рік убили більше як 200 „компезаможів" і 27 голов сільських комітетів.

Тепер повстанці, як подають Вісти притихли.

Весна йде...

„Ізвестія" пишуть, що повстанці концентруються в Полтавській і катеринославській губерніях. Відділи Заболотнього і Клименка находяться в Єлисаветгорськім і Уманськім повітах.

Грабіж церков.

З Харкова доносять: Йдучи за прикладом московського совнаркома, приступив совнарком України, до реквізиції церковних цінностей, яка повинна бути закінчена до Великодня.

Реквізицію дорогоцінностей переводиться також в синагогах і костелах України. Протиділання цим реквізиціям зі сторони прихожан не буде рішучо користуватися успіхом, бо церковні цінности являються добичею, якої комуністи не зречуться в ніякому разі. (Рпр.)

Смерть отамана Голобородька.

Польські газети доносять з Полтави, що в Гадячському повіті убили большевики повстанчого отамана Голобородька. (Рпр).

Робітники проти денаціоналізації промислових підприємств.

У великих промислових центрах України, відбуваються в останні часи численні мітинги робітників, на яких виноситься революції проти фактичної денаціоналізації промислових підприємств і переходу їх в руки чужих капіталістів, що буде представлено совітами як одно із умов, на генуенській конференції. Подібний мітинг відбувся на днях в Харкові в домі електричної стації, де порішено не годитися на перехід в руки чужинців і російських капіталістів ніяких промислових підприємств, які в свій час зістали знаціоналізовані, і не звертати ніякої уваги на рішення генуенської конференції. Большевики, котрі сильно занепокоєні цим настроєм робітників, стараються відвернути їх увагу від Генуї.

Ту ціль мав також виступ Леніна на останньому зїзді комуністичної партії. (Рпр).

Перед конференцією в Генуї.

Комісія делеґатів великодержав в Генуї.

Аг. Аваса доносить з Парижа: Англійське і французьке правительство порозумілися вже щодо процедури, яку мається прийняти на конференції в Генуї. „Форін Офіс" є прихильний справі покликання до життя комісії, зложеної з делеґатів союзних великодержав, заступлених в Найвисшій Раді. В руках цієї комісії спочивала би головна управа справ, звязаних з справою прийняття процедури. Англійське правительство вважає вказаним м. и. утворити політичну комісію. Та з цим поглядом не погоджується французьке правительство, виходячи зі заложення, що відповідно до рішення в Канн конференція в Генуї повинна мати характер виключно економічний. — Поанкаре мав наставати на конечність допущення малої антанти до участи в працях комісії. Про своє становище в цій справі мав повідомити Поанкаре польського міністра Скірмунта.

Франція і англійське предложення.

„Еко д' Парі", обговорюючи англійське предложення, яке зміряє до утворення в Генуї комісії, котрої управа дійсно спочивала би в руках союзних великодержав, які входять в склад Найв. Ради, пише: Франція зі своєї сторони самосо бою може бути лише вдоволена, коли між союзниками відбувається устна виміна думок, але переконана, що не може бути мови про творення під яким-небудь видом Найв. Ради, бо це означало би усування в тінь нових держав середущої Европи, які є союзниками Франції. Держави ці повинні зайняти в Генуї становище рівнорядне з найвисшими великодержавами. Крім цього не слід предвиджувати ніякого способу поступовання, який міг би позбавити нас з гори свободи руху.

Наради російської делеґації в Берліні.

ВКБ. доносить з Берліна: Російська делеґація на генуенську конференцію відбула ряд конференцій, бажаючи зорієнтуватися у політичних і економічних відносинах Німеччини й обговорити економічні справи, що торкаються Росії. Нарком для загр. торговлі Красін предложить німецькому правительству нову пропозицію що до обговорення деяких економічних питань на спільній конференції.

На засіданню делеґації Радек здавав звіт з своїх переговорів в Німеччині. Також провідники комуністичної німецької партії реферували відносини в комуністичній німецькій партії.

Раковський здав звіт з переговорів, які перевів з нагоди заключення німецько-українського договору. По приході Чічеріна і Літвінова обговорювано політичні справи.

Як подають з Ганноверу, російська делеґація до Генуї піддала довшій дискусії вигляди генуенської конференції. Як заявив Красін, ціллю конференції є витворення спільної економічної основи при генуенських переговорах. Чічерін заявив представникам преси в Берліні, що совітська Росія відкидає плян міжнароднього синдикату і безумовно прийме заграничну поміч лише на основі подрібних оферт.

Совітські делеґати у канцлера Німеччини.

Берлінські часописи пишуть, що державний канцлер Німеччини прийняв російських делеґатів на генуенську конференцію, а саме Чічеріна, Літвінова і Йоффе. Потім прийняв російських делеґатів міністер загр. справ Ратенау. Відвідини ці дали нагоду висказатися про політичні справи. Говорено також про проєкт німецько-російського торговельного договору.

Будинок російської амбасади для совітської делеґації.

З рішення канцлера віддав німецький міністер загр. справ Ратенау большевицькій репрезентації будинок давнійшої російської амбасади в Берліні.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Шевченківські свята.

Львів.

Тарасові роковини обходила минулої неділі хлопяча школа ім. Тараса Шевченка на стрийській дільниці у Львові в сали ім. Лисенка. Свято розпочалося відспіванням „Заповіту", якого публика вислухала стоячи. Слово про Тараса виголосив сміло уч. IV. кл. Брик, почім слідували хори, декламації, вправи рухові і вежі. Соля фортепянові відограли уч. Геренович і Пачовський. По вправах вільноруч посипалися на естраду для малих виконавців цукорки і цвітки а пані Гериновичева з осібна нагородила їх ще кошиком помаранч. Послідною точкою свята був сценічний образок „Тарас кріпаком". Ролю Тараса віддав дуже добре уч. Медвецький. Відспіванням народного гимну скінчилося це діточе свято, на яке споглядав бюст Кобзаря прибраний зеленню і рушниками.

Щира подяка належиться паням учителькам за виведення цего так милого свята а зокрема п. Стахуровій за приготовання і вивчення співу і рухових вправ. Одно лише. бажання виношу з цего свята: нехай з дня на день стає могутнійшим і сильнійшим клич „Рідна Школа — будучність народу!" — *ат.*

Білоруське свято.

День 25. марта ц. р. був для Білорусинів святочним днем 4ої річниці проголошення білоруської независимости. Урочисто обходили його Білорусини у Вильні.

Рано відправлено богослуження в костелі св. Миколая і в православній церкві св. Тройці. На обох богослуженнях виголошено в білоруській мові проповіди, зі святочним змістом, відповідаючим повазі хвилі. По полудні відбулося в білоруській гімназії урочисте засідання Шкільної Ради, яке почалося відспіванням народнього білоруського гимну. Вечером відбулося засідання Білоруського Національного Комітету, якому проводив Єремич.

Член Комітету Тарашкевич виголосив промову такого змісту: Люблинська Унія відібрала білоруському народови його інтелігентський стан, з приводу чого здержався розвій білоруської культури. Щойно від XIX. століття починається постепенне відродження білоруської нації, і вже в XX. століттю твориться перша політична партія „белорусская громада", яка зажадала з початку автономії для білоруського народу, а дня 25. марта 1918 р. Рада Білоруської Народної Республики проголосила в Міньску независимість Білоруси. Одначе сусіди перешкодили Білорусинам в здійсненню їх відвічних мрій і Білорусь тепер волі не має. Та незалежність своєї вітчини переховують Білорусини в своїх серцях, від нікого її не просять а здобудуть власними силами. Підчеркує, що живемо в часах націоналістичного людоїдства, взиваючи всіх патріотів до співпраці, кінчить мову окликом в честь незалежности Білоруси.

По промові жидівського представника д-ра Вигодского, промовляв відпоручник виленських Литовців Сташис, який м. и. сказав: Білоруський і литовський нарід ділили з давна спільну долю й недолю, та ставали спільно до боротьби за свої ідеали. І нині доля обох народів подібна: білоруську столицю (Міньск) окупують большевики, литовську столицю (Вильно) окупують Поляки. Віримо одначе, що в недалекій вже будуччині справедливість побідить і оба народи свобідно заживуть на своїх землях.

По промові посла до виленського сойму. Міцкевича, одинокого

Поляка, що симпатизує з білоруськими і литовськими змаганнями — закінчено вечір співами і драматичною виставою.

По концерті відбулася спільна вечера, на якій м. и. Тарашкевич вніс тост в честь і на добро Українського народу.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника" і — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника".

Береж м себе і своїх інституцій.

(В справі Пенсійного інституту українських приватних урядників)

З ріжних сторін краю надходять відомости, що Заклад пенсійний для функціонарів (польських), Львів, вул. Пекарська 1А розсилає українським інституціям і взагалі українським службодавцям, котрі затрудняють у себе службовиків, підлягаючих законному обовязкови пенсійного обезпечення, готові вже виміри премій з дочисленням ріжних коштів і під загрозою екзекуції жадає їх заплати до 14 днів, — хоч дана інституція чи службодавець в тім закладі не обезпечає згл. навіть не зголошувала до обезпечення своїх службовиків.

Здається, що вище згаданий заклад, примусово з уряду переводить у себе обезпечення тих службовиків, котрі ще не обезпечені, бо на основі нового польського закону з 10. червня 1921 р. (Дз. З. Р. П. ч. 593137 1921) кождий службовик, котрого заняття має характер приватного урядовця, будь виконує чинности переважно умово, будь пбнятий законом о торговельних помічниках, мусить бути обезпечений хочби не побирав ніякої винагороди, в закладі пенсійнім для функціонарів (польських), або в однім з заступничих пенсійних заведень, яким є також Пенсійний Інститут українських прив. урядників.

Не може бути двох думок, що всі українські інституції кредитові, торговельні, ріжні спілки і взагалі українські службодавці, котрі затруднюють у себе службовиків, повинні сповнити свій народний обовязок і обезпечити їх в Пенсійнім Інституті українських приватних урядників у Львові вул. Домініканська ч. 11 II. пов.

У нас сотки ріжних інституцій, що затруднюють по кількох, а в кождому разі по одному службовикови. Чи всі вони сповнили свій обовязок супроти своїх службовиків і забезпечили їм на випадок немочи або смерти їх родині яке-таке заосмотрення?

Багато з них цього не зробило і чекає аж Пенсійний Заклад для функціонарів примусово приневолить обезпечити на жаль в чужім не нашім заведенню. Так воно буває у нас на всіх полях, так є і в справі польського обезпечення. Опісля жалуємо, що нашими грішми спомагаємо ворожі нашому народови інституції.

Зазначити треба, що після нового польського закону, хто обезпечить в Пенсійнім Закладі для функціонарів (польськім), відтак не може вже перенестися з обезпеченням до иншого заведення пр. до Пенсійного Інститута українських приватних урядників. Здається, що ця постанова закону нарочно вимірена проти нашого Пенсійного Інституту. Тому кожда українська інституція, що ще не обезпечила своїх службовиків в Пенсійнім Інституті українських приватних урядників, нехай негайно зголосить їх до обезпечення в Пенс. Інст. укр. пр. ур., а коли одержить від Закладу Пенсійного для функціонарів у Львові Пекарська 1А упімнення о заплату, нехай відпише, що ніколи не жадала і не жадає обезпечення в тім Закладі, бо своїх службовиків обезпечує в Пенсійнім Інституті укр. прив. ур. у Львові.

Конференція трьох інтернаціоналів.

Вольф доносить з Берліну: На конференції виконуючих комітетів трьох соціялістичних інтернаціоналів, котра відбулася в будинку берлінського сойму, виголосив Фр. Адлер (Відень) привітну промову, в котрій зазначив, що конференція не має на цілі, щоби три інтернаціонали злилися організаційно, але є лише першою пробою осягнення спільної акції у деяких справах, що відносяться до робітників.

Іменем делеґації III. інтернаціоналу відчитала Кляра Цеткін заяву, згідно з котрою III. інтернаціонал уважає пильним постулятом сучасної хвилі осягнення одностайного фронту пролетаріяту, бо буржуазія бажає спліндрувати Німеччину репараціями, завоювати Росію економічно і взагалі звалити всі воєнні тягарі на робітників усіх країв. Тому всі соціялісти усього світу мусять відбути конференцію не пізнійше як підчас ґенуенської конференції, щоби ґенуенська конференція мусіла зайнятися робітничими справами.

Бельгійський соціяліст Вандервельд яко предсідатель виконуючого Комітету II. інтернаціоналу заявив, що питання, коли можна буде працювати спільно з третім інтернаціоналом, залежить від цього, чи буде можна згори загарантувати привернення взаїмного порозуміння і щирого довіря. Большевики мусять виразно заявити, чи їм залежить на єдности між народнього робітничого руху. Мусіли би крім цього заявити, чи хочуть дати окраїнним краям Росії свободу і право самоозначення, а передівсім Вірменії, України і Грузії. Годі також подумати про співпрацю з комуністами, доки соціяльні демократи стогнуть по тюрмах.

Радек, відповідаючи на промову Вандервельда, заявив, що большевики не мають до Вандервельда найменшого довіря. Коли Вандервельд хотів би зіставити білянс діяльности за останніх вісім літ, то комуністи до цього готові. Услівя Вандервельда назвав Радек звичайною пробою тероризування. Серед великого заворушення відложено наради до понеділка.

Польща.

Французько польські міражі.

„Газета Варшавска" доносить, що в суботу по конференції з французьким міністром публичних робіт удався польський міністер закордонних справ Скірмунт на сніданнє, яке в його честь видав Поанкаре.

В тому сніданню взяли участь міністри, провідники парляментарних комісій і вищі урядники міністерства закордонних справ. Поанкаре відзначив Скірмунта перед сніданням великим хрестом почесної леґії. По сніданню конферував Скірмунт з Поанкаре в присутности міністрів. Слідуюча конференція відбулася в неділю рано. На конференції був присутний польський посол Замойскі. На тих нарадах продиспутовано ряд питань, які відносяться до східних границь Польщі.

Франція приняла польську точку погляду і обіцяла свою повну підмогу, бо як мав висловитися Поанкаре „в обороні наших країв мусимо йти завсігди разом". Роля Франції і Польщі є ідентична. Чим Франція на Заході, тим Польща на Сході.

Супроти того польський посол Замойскі має вручити в понеділок французькому міністрови закордонних справ ноту, в якій буде запропоновано Франції визнаннє східних границь Польщі, визначених договором в Ризі. Коли виявиться, що ситуація буде прихильна, то така сама нота буде вручена в Льондоні, Римі, Брукселі і Токіо. (!)

Рижська компромітація.

Кореспондент „Жечипосполітої" доносить з Парижа, що справа протоколу підписаного в Ризі представниками Росії, Польщі та балтійських держав, викликала в парижських політичних кругах повне занепокоєння. Цей протокол робить враження, начеб то в богатьох актуальних справах в обличчю ґенуенської конференції так представники Польщі, як і балтійських держав пішли занадто на руку російським домаганням.

Польський міністер Скірмунт, в відповіди на запит кореспондента заявив, що рішення в Ризі не є остаточні і висловлюють радше дезідерати, які не є ніякими зобовязаннями. Польський делеґат не мав для цього повновластий.

Рижський протокол в освітленню п. Йодка.

Редакція варшавського „Роботніка" звернулася до д-ра Иодка, який підписав компромітуючий для Польщі протокол в Ризі з просьбою о інформації про хід нарад. Зі слів д-ра Йодка виходить, що наради мали хід вдоволяючий усі сторони. Як небудь Фінляндія не брала офіціяльної участи в конференції, фінляндський посол в Ризі був як найточнійше поінформований про хід справ.

З боку совітських делеґатів була очевидна охота осягнення порозуміння з балтійськими державами перед ґенуенською конференцією.

Коли протягом дводневних нарад осягнено порозуміння, підписання протоколу, який стверджував це порозуміння, було бажаною і конечною річю. — Ухилення від підписання протоколу з боку польського делеґата було би неумотивоване і некорисне. Основною цінною протоколу, яка надає йому першорядну вартість, є підчеркнення мирових зусиль усіх заінтересованих держав.

Зобовязання балтійських держав до попирання постуляту визнання совітської Росії de iure не обіймає собою нічого такого, що могло би суперечити дотеперішньому становищу Польщі, яка чейже удержує дипльоматичні взаємини з Росією і Україною.

Фраґменти лихоліття.

Dyrekcja Policji we Lwowie.
L. 696/22.
St. 789.

Lwów, dnia 28 III. 1922.

Do
Zarządu Stowarzyszenia
„Krużok prawnykiw"
do rąk prezesa p. Iwana Krawcíwa
we Lwowie
ul. Kochanowskiego l. 35.

Na zasadzie §. 25. u., 2. ustawy z 15. listpada 1867. Dz. p. p Nr. 134. Dyrekcja Policji zawiesza dalszą działalność stowarzyszenia „Krużok prawnykiw" z powodu przekroczenia statutowego zakresu działania, popełnionego przez pop eranie nielegalnych kursów.

O tem się Zarząd zawiadamia z pouczeniem, że przeciw powyższemu orzeczeniu przysługuje Zarządowi prawo rekursu, który wnieść można do Województwa lwowskiego przez Dyrekcję Policji do dni czternastu licząc od dnia następnego po dniu doręczenia niniejszej rezolucji.

Rekurs niema mocy wstrzymującej.

Dyrektor Policji
Reinlender.

Зазначити треба, що домівку Тов. „Кружок правників" опечатано 2 і пів місяця скорше. В сім часі поліція вела слідство з деякими членами Виділу, пр. голова Товариства був 14 разів з „візитою" в дирекції поліції. Цікаве є се, що поліція вишукувала постійно нові причини, які оправдалиб закриття Товариства, напр. що Тов. переводило вписи на „тайний" український університет, що друковано недозволені скрипти (!), що в льокалі Товариства відбувалися засідання української краєвої студентської Ради і т. п.

А що всі закиди опрокинули члени Виділу, поліція обіцяла в найблизших днях відчинити домівку Товариства, як рівнож віддати забрані акти; тимчасом несподівано надійшло в горі згадане письмо.

Видно не суджено жити і ходити по світі українським студентам в „всходней Малопольсце"!

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Нова небезпека!

Світова війна вирішила долю Польщі в спосіб, про який не мріяли і в який не вірили ніколи навіть найбільші фантасти. Три найбільші світові сухопутні держави, в яких посіданню були етнографічні польські землі, а які належали до зовсім противних воєнних таборів, розвалилися, а на їх руїнищі повстала між иншими також польська держава. Та се непредвиджене і не заслужене щастя ошоломило і завернуло голови керманичам польського народу і, як каже французька пословиця, небавом: „З їдою прийшов і апетит". Скоро прийшло бажання загорнути під польську владу як найбільше земель, які коли-небудь перед розборами належали до польської держави і поширити її границю від моря до моря, від Дніпра аж по Одру, дарма, що ні один сусідний нарід не хотів належати до Польщі, а кождий з них, спираючись на вільсонівських засадах, сам хотів про себе становити. І зачалася війна на усіх фронтах, у усіми сусідами, яка неофіціяльно триває аж до тепер.

Наслідки такої імперіялістичної політики не дали довго на себе ждати. Величезні видатки на військо, неусталені границі, неналаджена державна адміністрація, не корисний стан польської валюти, спричинений вичерпанням скарбу на воєнні видатки і білянсовим недобором держави, відбивався відємно на господарці щоденного життя, витворюючи нечувану доріжню. Постійний недобір в державнім буджеті спричинював конечність затягати через державний скарб щораз то нові кредити в своїм quasi - білетовім банку, Польській Касі Позичковій, з чим зростала емісія і обез

цінення польського паперового гроша. Досить вказати, що довг держави, який виносив в самій лише Польській Касі Позичковій з кінцем 1920 р. 59.625 міліонів зріс до 31. грудня 1921 до 221.000 міліонів марок, а сума емітованих банкнотів побільшилася в цім часі з 49.362 міліонів на 229.537 міліонів марок. До того пасивний торговельний білянс викликував запотребування девіз як з боку відроджуючогося промислу, так і держави, і ця зростаюча грошева інфляція і сильне запотребування заграничних валют викликували чимраз більшу підвижку курсів валют. Вязання держави зачали тріщати і тоді почато шукати за новими фіскальними засобами, які хоч в части направили би і підперли би зруйнований державний скарб. Видано цілі томи нових законів і розпорядків, на підставі котрих натягнено податкову шрубу до остаточних границь, підвисшено нечуване мито і залізничі та почтові тарифи, ухвалено примусову державну позичку і данину та вишукувано нові монополі.

Між тими монополями звернено увагу також і на монополь асекураційний, а то тим більше, що на квестію удержавлення асекураційного монополю звертали свою увагу перед і підчас війни також і заграничні держави. Та коли за границею в цій справі переведено точні студії і публичні дискусії, вислухано опінії знавців і інтересованих сторін, а вкінці закинено сі проєкти, бо дійдено до внеску, що дилєтантські експерименти і похибки можуть видати як найгірші наслідки, то в Польщі, в погоні за всякими можливими засобами доходу, як неменше і з політичних зглядів, предложив уряд Соймови до ухвалення проєкт закона про асекураційний монополь без ніякого підготовання, — просто легкодушний, виказуючий вже в підставовім заложенню брак найелементарнійших понять про суть і цілі обезпечення. Нічого не помогли опісля представлення з боку інтересованих чинників, опінії торговельних палат, покликування на це, що найбільші знавці і наукові заграничні фахові поваги висказалися проти соціялізації обезпечення, нічого не помогло вказування на це, що цей монополь не принесе ані державі, ані заінтересованій людности ніяких користей, що вже куди краще безпосередно оподаткувати істнуючі Товариства обезпечень, як заводити монополь, та вказування на відстрашаючі приклади в инших державах, в яких заведено монополь або примус (большевицька Росія, Ураґвай, деякі швайцарські кантони). Всі ці річеві арґументи не зуміли одначе переконати тодішнього правительства людовців і по довгих дебатах ухвалив польський Сойм 23. червня 1921 закон „про примус обезпечення від огню і про Польську Дирекцію взаїмних обезпечень". Цей закон оголошено в деннику законів Річипосполитої Польської ч. 64 з 28. липня 1921 і на основі арт. 42 цього закона, міністер скарбу, на внесок Надзірної Ради, має означити речинець, від якого має розтягнутися діяльність Польської Дирекції взаїмних обезпечень на ці воєвідства, які лежать поза т. зв. Польським Королівством (Конґресівкою).

Нас небагато обходив би сей закон, коли би польське правительство, придержуючись тісно постанов міжнародного права, переводило його на тих землях, які безсумнівно належать до польської держави, а не приноровлювало його до тих країв, які ніяким міжнародним актом не прилучено до Польщі, які отже до неї не належать і на які не розтягається важність польських законів. Одначе, знаючи з дотеперішнього досвіду, що всякі польські закони приноровлює польська власть також до Східної Галичини, спинимося близче над тим законом, щоби виказати, яка нова небезпека нам грозить в недалекім часі, о скілько вирішення долі Східної Галичини буде дальше поступати таким черепашним кроком, як до тепер і як належить від неї боронитися, а то тим більше, що на підставі розпорядку міністра скарбу з 23. грудня 1921 р. (ДЗРП. 5 з 25. I. 1922) польську дирекцію взаїмних обезпечень уповажнено від дня 15. січня 1922 р. отвирати свої відділи м. и. також у воєвідствах краківськім, львівськім, станиславівськім і тернопільськім, отже в цілій Галичині.

На основі цього закона підлягають примусовому обезпеченню від вогню всі будинки, крім державних будівель, будинків, о виїмковім ступні небезпеки (фабричних і промислових) і будинків призначених до розібрання. Обезпечення всіх будинбудинків, підлягаючих примусовому обезпеченню, мусить бути доконане в польській дирекції взаїмних обезпечень у Варшаві до висоти 2/3 частей дійсної вартости, так що лише 1/3 часть вартости можна обезпечувати в иншім приватнім товаристві. Крім цього монополістичного вогневого відділу провадить польська дирекція взаїмних обезпечень, на засаді добровільної угоди інтересованих одиниць іще відділи обезпечень: від вогню фабричних будинків і всякого рода рухомостей, від граду землеплодів, на життя, від нещасливих случаїв, від помору живого інвентаря і емеритальні обезпечення. В справі обезпечення рільничих рухомостей від вогню, землеплодів від граду і живого інвентаря від помору, прислугує поодиноким повітовим радам (!) право, ухвалити рівнож примусове обезпечення в польській дирекції взаїмних обезпечень.

(Докінчення буде).

Дописи з краю.

Калуш.

Ясні і темні сторони Калущини.

Золотими буквами записані в історії розвитку Калущини імена д-ра Курівця і покійних вже д-ра Коса і Яр. Коритовського. Видимі сліди їхньої праці видержали найтяжшу пробу воєнної хуртовини. Їхніми заходами й трудами поставлено величавий будинок „Народний Дім", закуплено для „Хлопського Банку", нині міліонової вартости реальність, положену в осередку міста, побудовано монументальну церкву й заложено Повітову Спілку Торговельну.

Рік 1917 р. найтяжше заваготів на цих культурних осередках Калущини. Злобна рука ворожа підпалила „Народний Дім". Осталися руїни. Ідейні одиниці взялися з порожними руками до відбудови. Завдяки жертволюбивости мішан і селян удалося по великих трудах відбудувати „Народний Дім" і пустити в рух Торговельну Спілку.

Нині є своя саля, де заєдно відбуваються вистави свої і чужі і де міститься касино та приватні курси ґімназійні, а Повітова Спілка Торговельна, котра прихід Польщі тяжко відпокутувала, двигнулася на стільки, що може приступити до закладання по селах кооператив.

Як по приході Польщі Калуш стояв під знаком клича докінчення за всяку ціну відбудови „Народного Дому", так знову нині енергія інтеліґентних сил зосереджується доокола закладання кооперативів. Рух кооперативний є значний. Населення поволи зачинає розуміти їхню вагу. До цего в великій мірі причинилося це, що дня 18. лютого ц. р. скликано було повітову анкету кооперативну, на котру зїхалися делеґати з 26 сіл повіта і на котрій реферував делеґат Союза п. Гаврилко.

Від того часу заложено кооперативи в Підгірках, Мостищах і Угринові середнім, а в найблизшому часі мають повстати кооперативи в Болохові, Верхни і Підмихайлю.

Отсим апелюємо до щиродумаючих інтелігентів по селах тай до свідомих селян, щоби негайно приступили до закладання кооператив і вважали цю справу за пункт національної чести, бо, як що будемо економічно зорґанізовані, орґанізація політична піде легко.

Очевидно ціла кооперативна робота на ніщо не придасться, як що наші люде не освідомлять собі, що свої кооперативи треба попирати і тільки в них купувати. Слід піднести і різко напятнувати факт, що до тепер богато з нашої інтелігенції бокує від Повітової Спілки Торговельної, і купує в польській кооперативі. Якщо так далі буде, подамо імена тих „патріотів" до прилюдного відома.

Просвітна робота стоїть слабо. Читальні сплять. Живу діяльність, проявляє тільки читальня „Просвіти" в Калуші. Причина застою: недостача людей, які обїздили би села і будили до життя читальні. Ніщо не помогла обнова філії „Просвіти". Все скінчилося на загальних зборах і виборі нового виділу, бо і новий виділ спить.

Сумно мається справа також з „Хлопським Банком". Колись одна з найсильнійших економічних інституцій, нині завдяки отяжілости і непроворности, а навіть каригідній байдужности Дирекції зовсім заниділа. Саме мають відбутися збори Банку і річю зборів буде добре застановитися, як би сю інституцію оживити.

Є в нас також філія Краєвого Товариства Опіки над молодю. Діяльність її ограничена до удержання сирітського захисту. Належить признати, що захист ведений взірцево. Праця виділу станеся дуже тяжкою від мая, коли устануть американські дари. Думаємо, що виділови прийде в поміч жертволюбивість населення повіту.

На кінець слід згадати, що Калуш приготовляється до Шевченківського Свята. Жаль тільки, що не може прийти до порозуміння між читальнею „Просвіти" і гуртком стоячим поза читальнею, одні і другі приготовляються до окремих концертів, підчас коли повага свята вимагала би зєдинення всіх сил. — І.

РІЖНІ ВІСТИ.

Армія Вранґля.

В „Народному Зібранню" в Софії, підчас дискусії над бюджетом міністерства війни, заявив член фракції більшости поміщик Марків, що з допущенням армії Вранґля на територію Болгарії, поповнив уряд великий блуд. „З початку принято не армію а біженців, які однак з часом зорґанізувалися, уоружились, мають свої суди, розстрілюють і т. д. Наша військова влада дозволила їм мати свої суди, судити і розстрілювати".

Міністер війни перервав промовцеви і заявив, що це неправда.

Орґан обєднаної народньо-проґресивної партії „Дон" помістив статтю про „русских біженців", в якій пише:

„Протягом двох тижнів стежимо за донкішотською боротьбою орґанів соц. максималістів і мінімалістів, яка ведеться проти перебуваючої у нас армії ґен. Вранґля. Хоча русскі біженці і русскі жовніри находяться на нашій території більше року, одначе до цего часу нікому не приходило на думку бити на тревогу з огляду на якесь уоруження і виступ Болгарії проти Совітів. Ніхто також до тепер не думав обвинувачувати когонебудь, що до співділання з ґен. Вранґлем з ціли звалення уряду Стамбулійського. Тільки приїзд Бурцева і його статті дали руссофобам причину підняти кампанію проти русских біженців і війська. Кампанію проти антибольшевиків, яку ведуть комуністи, можна ще зрозуміти, бо їм це наказало їх московськими панами. Можна ще також пояснити собі ненависть соціялістів-максималістів до білої армії, але коли наші соціялісти-ліберали виступають отверто з криком: „вон Вранґлівців" і удають що боронять Болгарію від русских, — нині від військ, завтра від російських громадян, — тоді цей виступ наших русофобів просто гидкий. В свойому органі радославісти взивають всіх громадян Болгарії висказатися рішучо що до поведення уряду в справі попирання Вранґлівців. Передовсім теперішне правительство не має ніяких заслуг що до дозволу російським біженцям перебувати на території Болгарії. Про цих турбуються другі, котрі знають як вести політику і котрі ніколи не сподівалися, що коли треба буде дати приют синам колишніх освободителів, — найдуться Болгари, які муть кричати їм — вон. (Рпр.).

Лист до Редакції

До

Хвальної Редакції часописі „Громадський Вістник" у Львові.

Прошу о поміщення у Вашім шановнім часописі слідуючої заяви:

„В ч. 46 часописі „Вперед" з дня 1. марта 1922 поміщено нотатку під заголовком „На еміґрації", котра обговорює життя стрільців немічників у військових галицько-українських таборах в Ч.С.Р. В нотатці цій зроблено українській владі а з окрема пор. Виноградникови закид, шо вона примушує хорих і обезсилених інвалідів в голоді і холоді до тяжких робіт, передає їх чеській владі і карає арештом за се, що не можуть працювати.

Вслід за сею дописею з Йозефова заряджено компетентними чинниками слідство і доходження і зладжено підписані через живучих в українських частинах в Ч.С.Р. немічників протоколи доходжень, котрі знаходяться в моїх руках.

Доходження ті виказали вповні безпідставність і нестійність закидів зроблених в згаданім дописі чеській і українській владі, а з окрема пор. Виноградникови як комендантови сотні.

Голоду в частинах і таборах розміщених на чеській території ніхто не терпить, бо українські стрільці одержують тойже сам харчевий пайок денно, що стрільці чеської армії.

Случаїв надужиття власти згл. примушування хорих і безсилих немічників до тяжких робіт в українських частинах досі не було, а обходження старшин зі стрільцями є вповні товариське і вічливе.

Коротким арештом карається в случаях конечности людей здорових, а саме за нарушення обовязуючих в частинах постанов про удержання ладу і карности, котрої удержання являється нині тим більше потрібне, бо перебуваючі на чужині наші частини є виставлені на всякого рода ворожу нам аґітацію.

Відносини як службові, так і позаслужбові межи старшинством і стрілецтвом є найкращі, як пристало на членів одної національної армії, а розєднувати їх хотяйби і ширенням ложних вістей стараються-

ся лиш всякі посіпаки, вислані ворожою пропаґандою, котрої метою є так дуже декому бажане розбиття і знищення перебуваючих і ждучих на чужині решток Галицької Армії.

Д-р Ярослав Селезінка
Майор З. У. Н. Р.
Відень, дня 27. марта 1922.

З товариського життя.

Заходом тов. „Союз Українок" відбувся в суботу 1. ц. м. в кімнатах „Української Бесіди" вечір пісні і живого слова.

На вечері зібралася добірна публика, хоч і в невеликому числі, що причинилася до чисто семейного характеру вечера. Як гість побував на вечері відомий поет Микола Вороний, якому зготовлено щиросердечну овацію.

Виконання програми розпочала п. Марія Свірська, яка відспівала дві композиції з надзвичайним успіхом. Її сильний, гнучкий і вироблений голос просто чарував присутних. Співачку нагороджено бурею оплесків. Не улягає сумніву, що в особі п. Свірської український Львів здобув визначну співочу силу.

Велику несподіванку справив публиці п. Авраменко, який прекрасно відтанцював два національні танці: „Чумака" й „Гопака". Виступ п. Авраменка переконав нас, до якої мистецької висоти можна дійти через культивовання національних танців.

Крім того читали свої твори поети В. Бобинський і О. Бабій, вповні вичерпуючи програму вечера. Опісля розпочалися товариські забави. До кінця вечера удержувався приємний товариський настрій з відтіню щирости і дружности.

Такі вечері мають своє значіння вже хоч би через те, що не тільки зближують людей, але дають їм змогу хоч на хвилю забути важке лихоліття.

Signum temporis: Поліція прислала аґента, який через цілий час підпирав стіни.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Передвступна конференція

Рим. (ПАТ.) „Іль Монде" доносить, що Факта, Шанцер і Л. Джордж відбудуть передвступну конференцію, в котрій візьме мабуть участь також і Чічерін.

Л. Джордж про Росію.

Льондон. (ПАТ.) В уступі своєї промови присвяченім Росії Л. Джордж промовляв за веденням у відношенню до больш. Росії політики усталеної Пітом відносно до французької революції, отже займатися не внутрішними подіями даної держави, але зовнішними потрясеннями, спричиненими революційними доктринами. Відбудова Росії неможлива перед усталенням загального мира в Европі. Европа потребує російських продуктів, а Росія домагається кредиту, котрий дістане щойно тоді, коли викличе до себе довіря усталенням внутрішного і зовнішного мира а також визнанням своїх зобовязань. Росія може покищо не переводити виплат, але мусить признати свою відповідальність, бо Англія не може заключувати договір на основі рівности з цим, чиє правительство відмовляє зобовязань згідно з прінціпами чести, прийнятими всіми народами, які входять у склад С. Народів. Одинже з цих прінціпів заборонює нападати на сусідів. Ленін мусів сконстатувати банкротство комуністичних метод. Ця зміна поглядів оправдує змагання до заключення мира з Росією. Пристаючи на навязанне дискусії з Росією, Англія здає собі справу з усіх дотеперішніх пересудів. Л. Джордж вірить, що спосіб поступовання, який предкладає, оправданий положенням Англії, Европи і всього світу. Спрецизовуючи услівя визнання Росії, Л. Джордж заявив слідуюче: Майно наших горожан мусить бути нам звернене. Відшкодовання повинно бути заплачене, слід утворити незалежні трибунали, а вкінці мусить устати шкідна полеміка проти устрою инших країв. Услівя настання мирових відносин з Росією подасться до затвердження парляменту. Тимчасом настане для Росії період новіціяту при чому визнано буде свого рода дипльоматичне представництво, при рівночасному попертю обосторонних інтересів, що вможливить введення торговельних договорів. Дипльоматичне представництво утвориться щойно тоді, коли великодержави матимуть доказ, що совіт. правительство дійсно старається виконати прийняті зобовязання

Похорон Карла.

Фунчаль. (ПАТ.) Похорон б. цісаря Карла установлено на день 5. квітня ц. р.

Вибух пекольних машин на зборах.

Будапешт. (ПАТ.) Підчас банкету в робітничім клюбі Єлисавети, на котрім мали промовляти опозиційні бесідники, вибухли дві пекольні машини. На сали повстав великий переполох. 4 особи вбиті, 38 ранених. Повідомлений про це, прибув на місце мін. внутр. справ. Сконстатовано, що з провідників опозиційних партій ніхто не був ранений, бо вони прийшли опісля. Арештовано около 40 осіб. Підозріння впало на двох машиністів, котрі пополудни уставили пекольну машину. Поліція визначила високу нагороду за викриття виновників.

НОВИНКИ.

— **Звичайне явище.** Дня 1. квітня ц. р. між год. 3—6 попол. вертали ученики 3 кл. хлопчої школи ім. Шевченка з проби концерту, а саме Миронко Левицький, Ромко Рибачек і Богдан Назар. На розі вул. Котляревського і Сикстуської прийшов до них патролюючий там поліційний жовнір і розпочав таку розмову: „Co wy macie na czapkach?" — „Відзнаки". „Co to za odznaka?" — „Українська". „Czemu wy nosicie tę odznakę?" — „Бо ми Українці". „Tu niema waszej z..... Ukrainy!" і здер найблище стоячому Р. Рибачкови з голови шапку і видер враз з сукном відзнаку; два другі хлопці почали втікати, а поліцай пустився за ними, лиш задержало його болото. Додати треба, що малі хлопці сильно понастрашувалися, пр. М. Левицький по очах зривається і горячкує. Родичі згаданих хлопців зроблять ужиток на урядовій дорозі і здається, що успіх буде такий, як „звичайно", т. зн. ніякий.

— **Акт ласки.** Вісти, подані польськими часописами, немов би то хто небудь з української суспільности старався у польських властей о якийсь акт ласки або хочби о якісь згляди в карній справі проти молодого Степана Федака і товаришів, як нас інформують з компетентних джерел, є видумкою, виссаною з пальця. До Варшави в тій справі ніколи ніхто не їздив і не інстанціонував взагалі у нікого, а тим менше у польських громадян. Натомість оборона многократно підносила заміти в суді у Львові з приводу проволікання слідства та домагалась якнайскоршого приступлення до головної розправи. Мимо цього суд проволікає справу звиж пів року.

— **Ревізії у Львові.** Дня 3. ц. м. відбулася друга з черги ревізія у д-ра Миколи Чубатого в звязи з пошукуванням за українським університетом у Львові. Після год. 7. рано зявився підкомісар поліції в товаристві двох поліцаїв та постукавши до дверей кликнув — способом російської охрани — що приносить депешу, та щоби йому отворити двері. Після цього ці „польські почтовці" перевели ґрунтовну ревізію, заглядаючи варшавським способом і в фрамугу вікна. Собі на розраду унесли як добичу кілька кольоквіяльних свідоцтв та один примірник скрипту огляду історії українського права. Гостинний господар попросив „панів почтовців" заглянути ще колись иншим разом а приспорить більше документів, які опинившись в поліційнім архиві стануть колись для будучого історика українського львівського університету та польської культурної праці у Східній Галичині важним доказовим матеріялом. Того самого дня відбулася ревізія також у проф. д-ра О. Тасовського. Дня 4. ц. м. відбулася ревізія у п-ни М. Кекишівної, учительки в школі У. П. Т. і у п. Степана Гайдучка. Учительку Кекишівну забрано до переслухання на поліцію при вул. Казимирівській. У п. Гайдучка забрано протоколи з засідань „Сокола", матеріяли до історії руханки, пляни навчання руханки в учит. семінаріях і т. п. „революційні" матеріяли.

— **З хроніки бандитизму.** Як в „повороті тата" виглядають останніми часами дороги й гостинці. В кождій хвилі може йдучий чи їдучий сподіватися нападу з ліса чи з гайку і то часто не тих „з довгими бородами й крученими вусами", а молодих 18—25-літних хлопців, найчастійше в військових мундурах, і не „довгими палицями", а таки з чисто модерними „манліхерами" і „штаєрами". А найважнійше, зглядно найстрашнійше те, що чим більші накладається на бандитів кари, тим більше вони множаться. Польська преса містить чимало передовиць на тему бандитизму і з острахом питає: що то буде? — На Николу Бойчука, вертаючого з Кривця до Космача, напали бандити і зажадали папіроса. Коли Бойчук сказав що не має тютюну, один з бандитів приложив йому дуло кріса до грудий і забрав з кишені останніх 650 Мп. Лише завдяки особливо „доброму гуморови" драбів, чоловік уйшов смерти.

— **Подяка артистки п. І. Трапшо.** Артистка-ювілятка п. Ірена Трапшо звернулася після свого ювілею до всіх, які так чи инакше причинилися до звеличання її ювілею з сердечною подякою. На адресу делеґації українського театру, яку зустрів неприємний афронт хиба не з вини ювілятки, пише п. Ірена Трапшо: „Горячу подяку спішу зложити Вельми Шановним Делеґатам українського театру: знаменитій артистці і директоровій тогож театру Я. В. Пані Стадниковій і великому артистови і режісерови Я. В. Панови Загарову, які зворушили мене до слів — своїм гарним виступом підчас мого урочистого свята. Той їх сердечний відрух останеться раз на все в моїй вдячній памяти, а піднесений Ними мистецької роботи срібний вінок, приняла я зі зворушеним, братнім серцем і збережу його серед наймиліщих памяток. За цю приємну хвилю, радісно усіми відчуту — честь їм"...

— **Панове „доляровi".** В Ходорові арештовано С. Войтовича, Яна Земяньского і Тадея Павлюка, які вкрали одному подорожному в реставрації II. кляси 330 долярів.

— **Хотів висповідатися** якийсь „християнин" з селі Ляшки-Гостинці пов. Мостиска, та ввійшов до церкви не через двері, але вікном і не заставши нікого, „позичив" собі золоту чашу вартости 50.000 мп., а виходячи здається, й не перехрестився.

— **Як „урядує" польська державна поліція.** Минулого року польські жандарми в Ожарові арештували кількох людей, підозрілих о якийсь злочин, а хотячи вимусити на них признання до вини, взяли їх на буквально середновічні тортури. І так припікали їм тіло розпаленим залізом, ломили руки і вішали на дверях за руки й ноги. Через ті муки арештований Брадт вмер, а инші важко хорували. Проти цих виродків в людській шкірі відбулася тепер розправа. Жандармів Яна Йоделка і Юзефа Шевчика засуджено на 4 і пів року тюрми, Калиновского на 6 місяців. Один з тих „геройських" сторожів безпеченства Чеслав Семіньскі втік. Бодай в одному разі виновників покарано, — а скільки то тортур і надужить уходить їм безкарно, про це можуть говорити арештовані колинебудь Українці.

— **Безрогам на снідання** кинула Домініка Сломнюк з Любча свою неслюбну дитину. Зробила це зі страху перед мужем, який небаром має вернути з Америки. Свині загризли немовля на смерть.

— **Індоленція польської почти.** Торговельно-промислова палата у Львові апелює до компетентних чинників в справі „справности" польської почти. Почтові посилки з Варшави до Львова ідуть звичайно через Краків і доходять до Львова нераз аж по двох тижнях.

— **Метаморфоза „Галицької площі".** „Галицьку площу" у Львові переіменував останніми днями львівський „Strzelec" на „Площу Юзефа Пілсудского", хоч тому опиралися львівські Поляки-шовіністи. В останнім часі хтось здер таблиці з новим написом і умістив назад старі з написом „Галицька площа".

— **„Воздушний експрес" Льондон-Царгород".** Від 1. квітня віддано до публичного вжитку воздушну почтову лінію Льондон—Париж—Штрасбург—Прага—Відень—Букарешт—Царгород. Ця лінія уможливлює подорожним вкоротити час їзди з 4 і пів діб до 40 годин. Час їзди треває властиво 24 і пів години, решта припадає на „попаси".

— **„Молода кров"**, знаменита комедія Вол. Винниченка йде другий раз в нашому театрі в пятницю, дня 7. ц. м. В неділю по полудни як чергова вистава для шкільної молоді драма з козацької старини „Невольник".

— **Проситься** Шановних авторів, що прообіцяли свою співучасть в одноднівці „Українського Інваліда" о негайну посилку манускриптів. На днях починаємо друкувати. — За ред. Комітет: Д-р В. Щурат, Левко Лепкий. 1—2

— **Сего часу довели** були часописи, що в Берліні приладжено до кінової вистави драму Винниченка п. з. „Чорна Пантера і Білий Медвідь". Чорну Пантеру Винниченка висвітлювали недавно варшавські кіна, а тепер туж саму драму висвітлюватиме одно з львівських кін ще в сім тижни. Українська публика повитає запевне сю новість із вдоволенням. Близші подробиці подасть „Громадський Вістник". XIV 1—1

— **Пригадується П. Т. Акціонарям Земельного Банку,** які бажають взяти участь в Загальних Зборах дня 29. с. м., що мусять найпізнійше до дня 14. квітня с. р. зложити в Банку Львів, ул. Підвалля 7. свої акції. Ті, що не відібрали ще своїх акцій з р. 1918, зволять зголосити своє право участи в Зборах перед днем 14. с. м., щоби одержали леґітимації до участи в Зборах. II. 1—1

— **Споживно-господарська Спілка** Львів вул. Руська 18. складає з приводу замкнення рахунків 2000 мп. на Рідну Школу, 2000 мп. на українських інвалідів, 2000 мп. на репа-

тріянтів 2000 мп. на збігців з України, 20 0 мп. (товарами) на Ремісничу Бурсу. 951 1—1

Зі спорту.

В справі українського спортового союзу.

Нарада українських спортових товариств відбулася дня 26. III. 1922 у Львові. Проф. Гайдучок Ст. зазначив, що цілею союза є не лише лучити поодинокі змагові товариства, але репрезентувати наш спорт за границею і в краю, давати здоровий напрям, виконувати власть дисциплінарну над поодинокими товариствами і давати товчок до засновування тих товариств, аби наша молодь не тонула в чужих.

Заступлених було 5 товариств, а це: Україна (Львів), Поділля (Тернопіль), Сянова чайка (Перемишль), Скала (Стрий), Буйтур (Станиславів).

Вивязалася жива дискусія. Відпоручники товариств заявили, що поки Союз не оснується, власть Союза має заступати львівське спорт. товариство „Україна".

По звітах з діяльности замітив доктор Степан Шухевич, що товариства дуже односторонно занимаються спортом, бо звертають головно увагу на копаний мяч а занедбують легку атлетику, чи найздоровший спорт плавання, який заразом найдешевший. Такий напрям спорту є убийчий для його розвою, а прецінь в Перемишли, Тернополи, Станиславові є природні дані розвинути плавання.

Зі звітів замітне було, що найсолідніше взялася до віднови життя Сянова Чайка, яка між иншим дала попис руханковий. Замітне і се, що староства роблять перепони товариствам, а статутів їх не хоче влада затверджувати. Також і на тім поли передсмак автономії. Молодіж відчуває по всіх містах дуже брак площ на грища, деб могла відпочити духово і набрати фізичної тугости. Д-р Шухевич радив, аби старше громадянство утворило в поодиноких місцевинах комітети, якіб винаняли відповідні площі. Се оплатилося би, бо не лише спортові товариства мали би з сего користь, але і другі, бо могли би уряджувати там фестини.

Вибрано при кінци осібно комісію, якаб занялася випрацьованням статута для союза, внесенням до властий і скликанням загальних зборів. В склад комісії увійшли: Д р Степан Шухевич, проф. Зимак П., інжінер Свірський, Ю. Навроцький і Р. Зелений.

Blue boy.

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках польських: Волод. Левицький нотар у Винниках 3.000, Михайло Хамула Глиняни 500. кличе: о. кан. Евгена Костишина Балучин, о. Романа Височанського Красне, Вас. Грицишина Глиняни, Василя Грицая Замістє, Михайла Швидкого Глиняни. Іван Бараник Улянів 500. кличе: Василя Бараника Залішики, Миколу Сроковського Комарно, Павла Ковальського Кобиловолоки. о. Іван Малецький Турочки нижні 300. Дир. Ізид. Громницький Львів 1.000, Ол. Рєйтарівський Львів 500. кличе: Г. Макітру Львів, Іванну Сиротинську Львів, В. Олійника Львів. Дир. Микола Сабат Станиславів 1.000, Надрадник Д-р Вол. Кульчицький Львів 300, Петро Курмакович Львів 1,000, Іван Чорнобай Пониква 200, Казимир Тріска учитель Новосілки 300, Мелянія Грушкевичева Станиславів 500. кличе: Стефу Бохенську Збараж, Марію Здерковську Мостиска, Евгенію Гвоздецьку Львів.

Рідна Школа.

З Тернопільщини.

II. Села і присілки: Байківці коляда Балабан А. 8.895, Березовиця вел. коляда Кручовий Ів. 14.145, Біла збірка Каправий Андр. 11.300, і 40 кг. гречки, 42 кг. жита, Бірки великі коляда Волинець Ст. 13.000, Буцнів о. Глинський збірка акаф. 3.160, Буцнів збірка о. Глинський Ізид. 15.000, Буцнів Ракуш Василь дар 500, Буцнів Рибачок Федь дар 500, Буцнів Івасєчко Василь дар 200, Буцнів Безносий Петро 200, Чернелів руський парохія Кунько 12.000, Честилів збірка Ясіновський 3.840, Денисів коляда Мазепа Дмитро 6.936 і 10 кор. і 8 руб. Должанка о. Гірка Вол. дар 3 0, Должанка о. Гірка збірка з акаф. 1.285. Должанка збірка Білоус 6.880, Должанка збірка о. Гірка в церкві 3·379, Домамович збірка Ониськів Теод. 4.070, Драганівка коляда о. Весна 3.504, Дичків коляда Вівчарський 9 615. Дичків збірка Луцький Евген 880, Глубічок вел. коляда Якимчук М. 28330, Івачів гор. коляда Яримович М. 3520. Кіпячка коляда 15315, Красівка коляда о. Волянський Ів. 2707, Купчинці коляда чит. „Просвіти" 23615, Купчинці Филима Онуфрей дар 500, Кутківці коляда Ціхович Петро 10340, Острів, коляда Антків Мих. 60010, Петриків, коляда Білий Іван 11325, Петриків, Мінгаловська Павліна дар 500, Плесківці збірка Кочій Ст. 1755, Поганинці, кол. Базар М. 10 4, Покропивна коляда Кушнір Сим. 10.090, Романівка коляда Дячук Гриць 4.655, Русянівка збірка Замора Сем. 3,100, Смиківці, дохід з предст чит. Просв. 3.000, Стегниківці коляда Чикало Гр. 19.271, Стегниківці Чикало Гнат дар 4.730, Ступки коляда Боришук М. 3.100, Ступки збірка 4.290, Шляхтинці коляда Середюк М. 12.845, Воробіївка коляда Михайлишин Іван 5.045, Загробеля збірка Кашуба Іван 3.300, Маріянка коляда Підгородецький Стефан 2.605, Юзефівка коляда Підгородецький Стефан 4.515, Серединки коляда о. Глинський Із. 2.000, Серединки Коростіль Йосиф дар 1000, Серединки Дмитришин Текля дар 100, Чартория коляда Демчук Осип 2500, Конопківка коляда о. Світенький 5930, Ладичин коляда о. Світенький Мих. 11.500, Лука велика коляда Чит. Прос. 1.390, Лука велика Семків Василь дар 200, Мишковичі коляда Лазута С. 7.7·6, Прошова збірка Демків Теодор 2.535, Смолянка збірка Кирило Йос. 2 440, Сушна коляда Гевський Дм. 7 000, Заставе коляда Беднарчук Осип 4.245, Людвиківка коляда Товарницький М. 8.700, Остальці коляда Петровський 4.800, Хатки коляда Чит. Просв. Кубай 1.610, Тарноруда збірка Лукасевич П. 2.800, Шевелюк Ілько дар 35, о. Цурковський Евстахій дар 1.000. — Разом 881.569 мп. 110 кор. 8 руб. 40 кг. гречки і 42 кг. жита. — З того Вп. Міщане 144.485 мп. Інтелігенція 120.076. Інституції фінансові 861, коляда в Тернополи 107.900, публична збірка 19/I 22 р. 40.629 мп. і 100 кор. коляда в Гаях 36.825. Села 428 547 мп, 10 кор. 8 руб. і сальдо з падол. 2.226 мп. 15 фен. 1001 1—1

На українську університетську молодь зложили:

Вп. проф. М. Грушевський 30.000, Д-р Роман Ковшевич 10.000, Д-р Макс Левицький 5.000, Д-р Микола Чубатий 5.000, Д р Стан. Старосольський 2.500, Д-р Олександер Надрага 3.500, дир. Омелян Саєвич 1.000, Постолюк 500, гром. Журавно 2.000, гром. Грибовичі пов. Львів 11.000, гром. Золочів 30.000.

Збірка в каварні „Република" в дни 12. марта 1922, виносила Мп. 12.480 (на політичних вязнів).

Всім жертводавцям складає на сім місци подяку

1045а) Центральний Комітет Зі[illegible] я.

НАДІСЛАНЕ.

Оповістка.

В справі взаїмного непорозуміння межи Вп. Панами Блянкою Барановою і Міленою Рудницькою-Лисяк, котре повстало з приводу статтей в українській пресі після III. Конґресу Міжнародньої Жіночої Ліґи Мира і Свободи у В дні в липни 1921. Суд чести видав дня 1. квітня 1922 р. вирок, обом сторонам доручений, який дає сатисфакцію покривдженій стороні. Таким чином уважає Суд Чести справу остаточно покінченою.

У Львові, дня 1. квітня 1922 р.

Михайло Галушинський вр., Евгенія Макарушкова вр., Константина Малицька вр., Софія Олеськів вр., д-р Евгеній Гвоздецький вр. 1047 1—1

ПОДЯКА.

Отсим почуваюся до обовязку зложити прилюдну подяку Вп. д-рови ВИДРАКОВИ, адвокатови з Чортків за оборону мене на розправі перед судом присяжних в дни 20. марта ц. р. і за корисне і покінчення.

Дня 30. марта 1922

XII 1—1 *Іван Черлінка.*

Оголошення

Товариства взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" в справі вибору відпоручників на Загальні Збори.

Покликуючися на попереднє оголошення в цій справі, подається до прилюдної відомости, що в цїли вибору відпоручників на Загальні Збори „Дністра" відбудуться виборчі збори членів тогож Товариства в поодиноких судових повітах, згідно в поодиноких виборчих округах як слідує:

64 **в Теребовли** дня 11. квітня 1922, в второк, о год. 12 в пол. в чит. „Просвіти" під проводом о Степана Мохнацького, в цїли вибору 31 відпоручників з суд. пов. Теребовля,

65) **в Мостах вел.** дня 12. квітня 1922 в середу, о год. 12 в пол., в салі каси „Нація", під проводом о декана Михайла Гіряка, в цїли вибору 26 відпоручників з суд. пов. Мости вел.,

66) **в Радимні** дня 24. квітня 1922, в понеділок, о годині 12. в пол., в салі „Каси задаткової", під проводом о. Степана Гарабача, в цїли вибору 12 відпоручників з суд. пов. Радимно

67) **в Камінці струмиловій** дня 21. квітня 1922., в пятницю, о год. 12. в пол., в салі „Народнього Дому", під проводом д-ра Теодора Яцева, в цїли вибор 24 відпоручників з суд. пов Камінка струмил.,

68) **в Болшівцях** дня 10. квітня 1922, в понеділок, о год. 12. в пол., в домі п Григорія Цибуха, під тогож проводом, в цїли вибору 2 відпоручників з суд. повіту Болшівці.

69) **в Долині** дня 13. квітня 1922. в четвер, о год. 12. в пол., в салі „Бесіди (дім Гененфельда) під проводом п. Василя Мазуркевича в цїли вибору 7 відпоручників з суд. пов. Долина,

70) **в Немирові** дня 13. квітня 1922, в четвер, о год. 12. в пол., в чит. „Просвіти", під проводом п. Володимира Смокорівського, в цїли вибору 4 відпоручників з суд. пов. Немирів,

71) **в Ліску** дня 11. квітня 1922, вівторок, о год. 12. в пол., в чит. „Просвіти", під проводом о. Юліяна Чучкевича, в цїли вибору 5 відпоручників з суд. пов. Ліско,

72) **в Жовкві** дня 14. квітня 1922 в пятницю, о год. 12. в пол., в льокали Товариства „Віра", під проводом д-ра Михайла Короля, в цїли вибору 45 відпоручників в суд. пов. Жовква,

73) **в Олеську** дня 19. квітня 1922, в середу, о год. 3. по пол., в салі „Народнього Дому", під проводом п. Василя Данилевича, в цїли вибору 23 відпоручників в суд. пов. Олесько,

74) **в Зборові** дня 25. квітня 1922, вівторок, о год. 12. в пол., в домі філії „Просвіти", під проводом о. Василя Кулика, в цїли вибору 29 відпоручників з суд. пов. Збор'в.

75) **в Богородчанах** дня 12. квітня 1922, в середу, о год. 12 в пол., в салі „Народнього Дому", під проводом о. Антона Рудницького, в цїли вибору 16 відпоручників з суд пов. Богородчани,

76) **в Любачеві** дня 10. квітня 1922, в понеділок о год. 2 по пол. в салі філії „Просвіти", під проводом д-ра Івана Полохайла, в цїли вибору 28 відпоручників з суд. пов. Любачів 1. 1—1

ДИРЕКЦІЯ

Тов-а взаїмн. обезп. „ДНІСТЕР"

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

П'ятниця, 7. квітня: другий раз „МОЛОДА КРОВ", комедія на 4 дії Вол. Винниченка.

Субота, 8. квітня: шестий раз „ЦИГАНСЬКА ЛЮБОВ", романтична оперета на 3 дії Ф. Легара.

Початок вистави о год. 7·30

Білети в ціні від 500—200 Мр. продає „Народня Торговля", а в день вистави від год. 4·30 попол. Каса театру.

Реколенції для духовенства відбудуться заходом Тов-а ім. св. Ап. Павла у Львові в духовній семинарії в днях від 24. квітня ц. р. до 27. Перша наука відбудеться в понеділок дня 24. ц. м. о год. 6 вечером. Учасники будуть мати харч і приміщення в семинарії за оплатою 1000 мп. за добу. Зголошуватися на адресу: Секретаріят Тов. ім. св. Ап. Павла, Львів, Коперника ч. 36 1048 1—1

Взивається всі Повітові Комітети збірок які зліквідували збіжеву збірку — предложити негайно рахунки і зіставлення збірок по громадам (о скілько сего вже не зробили), як рівнож викази жертв з нагоди коляди — а то поіменні з міст і загальні з сіл, в цїли оголошення їх в часописах. — Центральний Комітет Збірок. 1045 1—1

Подяка. Управа Львівської Філії Українського Т-ва допомоги еміґрантам з України висловлює найщирійшу подяку Вп. п. видавцеви Гр Ганулякови за пожертвовані для Т-ва книжки в скількости 300 прим. загальної вартости 50 00 мп., а також за взірці українських вишивок. — Голова Управи І. Деркач, член-секретар И. Команда. 1037 1—1

З нагоди появи першого числа „Нашої Мети" складаю на фонд старих паннів з адміністрації і редакції сього журнала 100.000 мп. в цїли обезпечення їх на старість. — Заручений. 1032 1-1

Позір! В неділю 9. квітня 1922, відбудеться під церквами збірка на українську університетську молодь. 1046 1-3

Заходом всіх українських Товариств в Городку Ягайл. відбудеться в пятницю дня 7. квітня 1922. (Благовіщення Пр. Бог.) в салі Тов. „Поміч"

Святочний Концерт

в камять 61 роковини смерти Тараса Шевченка, в якому ласкаво беруть участь Вп. п. І Макухівна пяністка і Вп. п. Кордуба скрипак, обоє зі Львова. Початок о год. 8. вечером. 1033 1—1

Позір, Золочівщина! Заходом Комітету обєднаних українських Товариств в Золочеві відбудеться дня 7. квітня 1922. (на Благовіщення)

Святочний Концерт

для вшанування 61-их роковин смерти ТАРАСА ШЕВЧЕНКА в салі ім. М. Шашкевича (б. касино) в Золочеві. Початок о год. 7·30 веч Весь дохід призначений на фонд „Учітеся". 1022 2—2

Дрібні оголошення.

ГОСПОДИНІ, що занялася би кухнею та сільським господарством пошукує Клавдія Лучаківська, Збора п. Заводка к. Калуша. 1038 1—2

ЛИШЕ поважна панна або вдова до літ 30, властителька реальности зволить подати свою адресу завідателю більшого фільварку в матримоніяльній цїли. Оферту слати під адресою: „Щирий" Жовтанці, посте рестанте. 1040 1—1

ГЛЯДАЮ лекції зі шкіл народних. Приготовлю рівнож до вступного іспиту до семинара учительського. Зголошення слати до „Вістника" під „Певність. 1—1

БЮРОВЕЦЬ з укінченим торговельним курсом глядає якоїнебудь посади. Рівнож на провінції. Зголошення слати до „Вістника" під „Посада". 1039 1—1

ГРАБИНУ в кльоцах купує „УБУС", Львів, вул. Осолінських ч. 6. XVI 1—2

КІЛЬКА ПРАС до виробу цементових дахівок, бетонів і цоклів продасть зараз „УБУС", Львів, вул. Осолінських ч. 6 XVI 1—3

УКІНЧЕНИЙ правних пошукує посади у нотаря. „Юрист" Адм. „Гром. Вісти." 1043 1—2

КАВАЛЕР шатин, літ 37, 400 000 мп. майна, назяже переписку в матримоніяльній цїли зі старшою гарною панночкою, або бездітною молодшою вдовою Неанонімні листи слати до Адміністрації до кінця квітня під П. Д. 1042 1—1

ПОТРІБНИЙ сейчас інструктор-академік для предметів з низшої гімназії. Близші інформації подасть д-р Макарушка, Львів, Пелчинська 2, в пополудневих годинах. 1041 1—1

ПРОДАМ 15 славянських соломяних пнів дуже добре удержаних. Роман Кузьмич Пісочна, приходство. 1018 2—3

БУВШИЙ активний, рахунковий і провіянтовий офіцер австрійської армії і У. Г. А. кавалер, глядає відповідного заняття. Зголошення під І. К. Витків новий повіт Радехів посте рестанте. 1024 2—3

БУВШИЙ урядник кооперативи пошукує відповідного заняття (касієра, магазинера, управителя склепу.) Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Кооператист". 1028 2—2

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10, поручає

1) Драгоманів: Старі хартії вільности, 2) Чудацькі думки про українську національну справу, 3) Листи на Наддніпрянську Україну, Жан Жорес: Батьківщина і робітництво.

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ

Д-р Олекс. Чорненко

1035 веде канцелярію 1—5

в Солотвині.

Великі атлетичні змагання

від суботи, дня 8. квітня 1922., в салі „СОКОЛА" при вул. Хорущини.

Буде боротися Українець

Олекса Ґаркаленко

шампіон світа.

Він осягнув у всіх містах Европи першу нагороду.

1049 1—2

Український Будівельний Союз

ЛЬВІВ, вул. ОСОЛІНСЬКИХ ч. 6.

(Адреса для телеґрам: „УБУС"—Львів.)

Будує: цегли, тартаки, фабрики, прядільні, цегольні, дахівнарні, церкви, домки, і т. д.

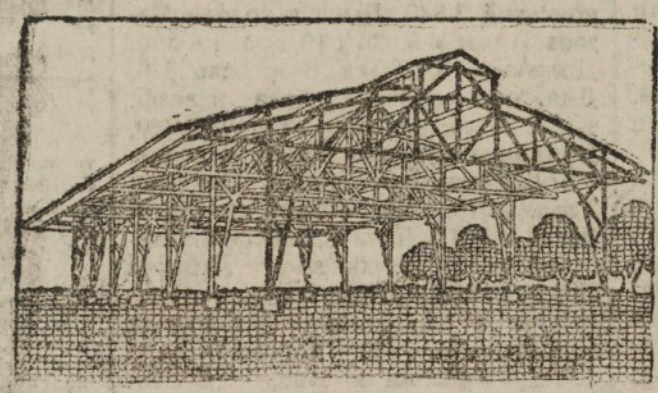

Продає: мотори, машини, вальці, бляху, цеглу, вапно, дахівку, цемент, і т. д.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ! XVI. 2—10 УДІЛИ ПО 1000 Мп.!

Не треба їхати до Львова

НА ЗАКУПНО!!!

При замовленнях половина задатку!

Всьо потрібне в господарстві, кожду хоча би найменшу скількість товарів висилаємо в почтовій посилці. Всякі артикули корінні, кольоніяльні і напитки. Матеріяли на одежу (прібки за надісланням 100 мп.), матеріяли модні і товлетові, прибори канцелярійні і шкільні, ремісничі знаряди, прибори кравецькі, приляди пасічничі і начиння кухонне. Насіння огородові і пільні. Машини до шиття і господарські знаряди

висилає ЛИШЕ НА ЗАМОВЛЕННЯ почтою або залізницею ВІДДІЛ ВИСИЛКОВИЙ фірми:

А. Окпиш і Ска

1021а) торг. пром. Спілка з обм. пор. 1—1

БЮРО для замовлень: Львів, вул. Осолінських 15

Рентґенольоґічне Заведення

Д-р В. МІЛЬБАУЕР

Стрий, вул. Міцкевича ч. 22.

1017 2—5

Огляд бувальщини - - - - - українського народа

з 40 образцями і 3 мапками, дуже цікава книжка для всіх. ЦІНА 200 Мп.

Набути можна в українських книгарнях.

Замовляти: Повітове Товариство Кредитове, Ринок ч 10. у Львові.

Висилка лише за готівку. Порто 30 мп. За 10 примірників відпадає порто. 1018 2-3

Приїхав на короткий час професор окнуль. наук

- Новогродський -

предсказує точно будучність, відкриває минувшину від год. 10—1 і 3—7 у Львові

1034 вул. Леґіонів 23, д. 11. І. п. 1—1

Великий маєток і богацтво здобудеш! Дуже інтересна брошура в ціні 130 мп. з пересилкою. Книгарням 25 прц. опусту висилає за передплатою Дмитро Козак, Корнич, п. Коломия.

1044 1—3

XII. Звичайні

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Міщанського раміничо-промислового Союза кредитового

стоваришева зареєстрованого з обмеженою порукою у ЛЬВОВІ

відбудуться в неділю, дня 7. мая 1922 року, о год. 12. в полудне у власнім льокали при вул Руській ч 3/І., з слідуючим порядком нарад:

1. Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
2. Адміністраційний і рахунковий звіт Дирекції і білянс за р. 1921.
3. Звіт Контрольної Комісії Ради з внесенням на затвердження білянсу і уділення абсолюторії Надзірній Раді і Дирекції Товариства.
4. Розділ чистого зиску.
5. Вибір 3 членів Надзірної Ради і 2 заступників.
6. Внески і запити.

Рахункове замкнення і білянс Товариства виложені в канцелярії для перегляду Вп. Членів кождого дня в урядових годинах.

Львів, дня 1. квітня 1922.

Микола Заячківський, предсідатель Ради. Михайло Галібей, секретар.

1036 1—1

ЛІКАР

Д-р В. КОБІЛЬНИК

825 ординує 2—3

у Винниках.

Всі Українці

повинні курити лише найлучшої якости паперці і тутки

„ОКСАНА"

з яких часть доходу іде на фонд україн інвалідів.

1007 2—3

ПАЩЕНКИ

В КРАСНІМ ВИБОРІ, деяні в київськім стилю, має

1019 **„ДОСТАВА"** 2—2

у Львові, вул. Руська ч. 20.

ВАЖНЕ ДЛЯ СЕЛЯН!!

Нововідкрита

Перша, краєва фабрика ткацьких виробів

Львів, вул. Пекарська 53.

приймає прядиво, всякого рода льняні сирівці та чесане і мішане конопля, льняні і коноплянї вически в заміну за готові полотна ріжного рода, цайги, хустки, шалі, матерії на матераци, стори, пішви, насипи і т. п. або також за готівку, платячи найвищу ціну.

1004 3—10

:: ОЦИНКОВАНУ БЛЯХУ ::

1011 Ч. 10 і 11. 2—3

марки „Тешен і Пецольд" має стало на складі Спілка госп. Торговельна

„ВІДБУДОВА" у Львові Словацького 14.

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ"

заступництво Проснейовської фабрики

РІЛЬНИЧИХ МАШИН Ф. ВІХТЕРЛЬОГО

НОВИЙ САНЧ, ВУЛ. ГОФМАНОВОЇ Ч. 1.

Контора Ринок ч. 10,

ПОРУЧАЄ: криті керати Віхтерлього, ручні молотільні, кератні молотільні, цілковиті молотільні ґарнітури Віхтерлього зі скіряними пасами. Ручні і кератні січкарні. Млинки до меленя збіжа. Зелізні плуги. 757 Господарям уділяється кредит. 25-?

Вже появилася книжка

Д-РА СТ. ЛЮДКЕВИЧА

Загальні основи музики

901 (ТЕОРІЯ МУЗИКИ) 4—4

Перший повний підручник науки музики зі словарцем, призначений для музичних шкіл, учительських семинарій і ґімназій, а зрозумілий для всякого інтеліґентного самоука.

Ціна 450 мп., з пересилкою 500 м.

Замовляти у Видавництві „ЗАГАЛЬНА КНИГОЗБІРНЯ" в КОЛОМИЇ Дідушицьких 18. Теж Видавництво поручає також „Історичні поеми Шевченка" з просторим вступом і примітками. Ціна 250 мп. без пересилки.

НИТКИ вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої робітні суконь і білля, де працює 27 сил

ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА „ТРУД" — ЛЬВІВ, — Ринок ч. 29.

XV 7—20

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від неділі 2. квітня с. р.

II. і останню серію драми, котра викликала так сильне враження

драму в 6 актах п. н.

Леді Гамільтон

(ПОСЛІДНА ЛЮБОВ АДМІРАЛА НЕЛЬЗЕНА.)

В головній ролі корифейка кінових звізд, молода русалка сяюча уродою ЛІЯНА ГАЙД в оточенню найзнаменитших артистів екрану.

ДЗВОНИ з найлучшого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією можна купити або замовити в

Першій Українсько-американській ліярні і складі дзвонів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.

УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські Калуш і Перемишль.

736 28—?

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки „Діло".